

Kort Verslag
Themaronde
19 april 2013

In dit verslag wordt kort ingegaan op de verschillende thema's die aan bod kwamen in de uitwisselingsronde. Deze thema's werden bepaald aan de hand van de noden van de deelnemers. Uit de bevraging op het inschrijvingsformulier, bleek dat er op vlak van volgende thema's nood is aan input/expertiseuitwisseling: coördinatie & regie, samenwerkingsverband, integraal werken, kinderen & jongeren toeleiden naar het aanbod en betrekken van leerkrachten en scholen.

Dit verslag gaat kort in op enkele elementen die aan bod kwamen in de (korte) thematische rondes.

1. Coördinatie en regie

Coördinatie en regie van de Brede School speelt zich op verschillende niveaus af. Een eerste niveau dat onderscheiden kan worden is het lokale beleid, de gemeente. In de beleidsaanbevelingen geformuleerd na de proefprojecten Brede School (2006-2009) werd een belangrijke rol toegeschreven aan het lokale beleid. Dit werd geformuleerd in termen van regie. Lokale besturen kunnen externe organisaties en instellingen aansturen, de ontwikkeling van Brede School ondersteunen en stimuleren (door initiatieven die van onderuit groeien ondersteunen en te faciliteren; of zelf te initiëren). In praktijk blijkt dat lokale besturen verschillende rollen opnemen: gaande van ondersteunen, tot zelf initiëren in bepaalde aandachtswijken of te stimuleren (door vb. subsidies, ...). Belangrijk in praktijk blijkt ook het overzicht houden van initiatieven die op gemeentelijk niveau opgezet worden voor kinderen en jongeren, de interne communicatie tussen diensten maar ook een duidelijke communicatie met de buitenwereld (zie ook integrale benadering). Een tweede niveau van coördinatie situeert zich op het niveau van de trekker van de lokale Brede School. Het is belangrijk dat de initiatiefnemer om een samenwerkingsverband op te starten goed nadenkt wat die samenwerking kan betekenen voor verschillende partners (win-win). Ook is nuttig om te bekijken wat de plaats van de coördinator (vb. vanuit jeugd/cultuur/...) betekent voor andere partners. En verder is het maken van afspraken, overeenkomsten ook een aandachtspunt.

2. Samenwerkingsverband actief houden

Uit de gesprekken bleek dat het van belang is om de vinger aan de pols te houden. Dit wil zeggen: blijvend informeren naar noden van ieder waar men mee samenwerkt in het kader van optimaliseren van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren. Belangrijk is ouders, kinderen en jongeren en andere betrokkenen (o.a. basiswerkers) zelf te bevragen en ervoor te zorgen dat hun vragen en noden ook opgepikt en gehoord worden. Zo kunnen acties die in de Brede School opgezet wordt, beter aansluiten op de bestaande noden en kan de werking van de brede school bijgestuurd worden.

3. Integraal werken

Binnen een samenwerkingsverband als Brede School staat integraal werken centraal. Vertrekkende vanuit het realiseren van maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren bundelen verschillende organisaties/sectoren de krachten om die te verwezenlijken. Vooral vanuit de ervaring dat elk afzonderlijk niet genoeg slagkracht heeft om daadwerkelijk verandering te realiseren. Heel wat elementen spelen zich namelijk af op raakvlakken tussen verschillende sectoren, maar ... hoe realiseer je dat in praktijk?

- a. Uit het overleg blijkt duidelijk dat integraal werken een uitdaging is. Vooral omdat op vlak van de samenleving alles sterk gestructureerd is in sectoren. Brede School is een beleidsoverschrijdend thema bij uitstek en beweegt zich daardoor vaak op grenslijnen van verschillende sectoren.
- b. Een gemeenschappelijke visietekst helpt om de neuzen in dezelfde richting te zetten/houden en om acties/planning telkens af te stemmen, te koppelen aan dat kader.
- c. Om een visie te ontwikkelen die breed gedragen wordt, is het nuttig om van bij de start zoveel mogelijk mensen te betrekken en te bevragen (verschillende sectoren) en de expertises van verschillende sectoren te benutten.
- d. Idealiter kan ook vanuit een gemeenschappelijke visie, gemeenschappelijke middelen ingezet worden voor het thema Brede School. Zo worden middelen gekoppeld aan doelen en niet aan (aparte) beleidsdomeinen. Het is dan uiteraard belangrijk om goed af te stemmen wie het beheer doet van de middelen en hoe gecommuniceerd wordt over die middelen.
- e. Start concreet, formuleer een concrete actie, punt waar verschillende sectoren belang bij hebben.
- f. Neem je tijd.

4. Kinderen en jongeren toeleiden naar het aanbod

Uit het referentiekader Brede School blijkt het al, Brede Scholen werken aan het verbreden van de leer- en leefomgeving van kinderen en jongeren. Daarbij wordt vaak ook ingezet op het verlagen/wegnemen van drempels, aanbieden van meer keuzemogelijkheden, ... Het toeleiden van kinderen en jongeren naar het (bestaande of nieuwe) aanbod is dan ook een belangrijk aandachtspunt.

- a. Het financiële aspect kan een drempel zijn. Heel wat steden en gemeenten/OCMW's hebben al ervaring met het werken rond kansenvelden, financieren van activiteiten, ... Een belangrijk aspect daarbij is het bereiken (zonder te stigmatiseren) van de doelgroep die in aanmerking komt voor ondersteuning.
- b. Inspraak van kinderen en jongeren in wat aangeboden wordt (participatie) blijft belangrijk. Wanneer aanbod aansluit om interesses/noden/... is er al beter een link te maken.
- c. Het werken met brugfiguren, voorbeeldfiguren, ...
- d. Het individueel aanspreken van kinderen, jongeren en hun ouders is ook een nuttige tip. Hierbij sluit aan het werken en doorverwijzen op maat.

Bijvoorbeeld: een leerling die heel graag knutselt op school wordt door de leerkracht aangesproken en geïnformeerd over een crea-atelier in de wijk. De leerkracht spreekt ook de vader aan de schoolpoort aan over die mogelijkheid en bezorgt de familie een foldertje.

5. Betrekken van leerkrachten en scholen

Bij het starten van een samenwerkingsverband ter optimalisering van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren, zijn scholen uiteraard belangrijke partners. Maar, op scholen komen al heel veel vragen af, het is niet altijd duidelijk wat Brede School voor hen kan betekenen, hoe samenwerking vorm kan krijgen. Uit de uitwisseling kwamen verschillende tips naar voor om scholen te betrekken en, in een volgende fase ook leerkrachten te betrekken bij de bredeschoolwerking.

- a. *Start een overleg op met de school/scholen in de wijk*
 - i. Start een overleg op, leg de werking van Brede School uit, wat eventueel mogelijkheden zijn voor scholen.
 - ii. Bevrraag scholen: wat zijn hun noden? Wat zijn noden van leerkrachten, maar ook leerlingen en ouders?
 - iii. Vertrek van wat er al gebeurt: wat doen scholen al? Welke linken bestaan er reeds, waar wordt al op ingezet en waar leven nog noden?
 - iv. Vertrek vanuit de hele wijk, van onderuit, van gemeenschappelijke noden en behoeften.
- b. *Sluit aan bij wat er al ontwikkeld is/bestaat*
 - i. Bijvoorbeeld: Scholen hebben soms al communicatiestrategieën uitgewerkt om ouders zo goed mogelijk te bereiken en te informeren, bijvoorbeeld aan de hand van pictogrammen. Benut deze expertise en sluit aan met de eigen communicatie op deze werkwijze (bijvoorbeeld www.sclera.be)
 - ii. Bouw in de werking verder op elementen waaraan reeds gewerkt wordt.
 - iii. Vertrek vanuit de basis
- c. *Betrek leerkrachten bij de werking*
 - i. Neem bijvoorbeeld ook leerkrachten op in de stuurgroep (bijvoorbeeld in Lutgardis & De Haven, Brussel).
 - ii. Sluit ook aan op thema's waar leerkrachten al rond werken. Hoe kan je als Brede School inspelen op die thema's zodat je het brede leren versterkt?
 - iii. Informeer leerkrachten zodat ze op de hoogte zijn van het doel van Brede School, de werking, ...

6. Evalueren

Evalueren is niet evident. Ook uit internationaal onderzoek blijkt dat het in kaart brengen van een werking als Brede School geen sinecure is. Maar toch is het mogelijk om effecten en veranderingen in kaart te brengen. Tegelijkertijd is het ook nuttig om het samenwerkingsverband bij te sturen en doelgericht te werken.

a. Evaluatie

- i. Evaluatie situeert zich vaak op niveau van 'welbevinden' van leerlingen en uitstraling van de school. Brede Scholen spreken vaak in termen van 'we voelen dat onze school verandert', 'we merken dat de buitenwereld een andere kijk krijgt op de school, '

b. Tips voor evaluatie

- i. Stem evaluatie af op de doelen die met de Brede School bereikt willen worden.
- ii. Evalueer regelmatig en op verschillende niveaus:
 1. Kwalitatief: inhoud van de activiteiten, op welke doelen situeren de activiteiten zich, welke partners doen mee met het project ...
 2. Kwantitatief: hoeveel kinderen en jongeren bereik je, welke kinderen en jongeren bereik je, hoeveel activiteiten worden georganiseerd, ...
- iii. Data-verzameling: een sterke dataverzameling maakt dat het opvolgen van een project en vergelijken met de start gemakkelijker verloopt.

Vb. als je ook effect wil in kaart brengen op resultaten/doorstroom/studiekeuze van leerlingen, is het belangrijk om dit in kaart te brengen en op te volgen. (voorbeeld: zie powerpoint, Netwerk Brede School jongeren & vrije tijd & Netwerk kleine Comenius).

Ter info: Methodiek themagroepen

**Intervisie Brede School
19/4/2013
Themagroepen**

1. Intro

Uitwisseling staat vandaag centraal. Uit de vragen (inschrijvingsformulier) bleek dat er rond een aantal thema's nood aan uitwisseling was. Deze thema's kwamen terug bij verschillende deelnemers. Voor een aantal thema's gaven deelnemers aan expertise te bezitten, deze expertise zullen we dan ook in de themagroepen benutten.

Thema's:

- *Evaluatie van Brede School*
- *Kinderen en jongeren toeleiden naar activiteiten*
- *Integraal werken*
- *Betrekken van leerkrachten & scholen*
- *Actief houden van een samenwerkingsverband (+ opstartfase)*
- *Coördinatie en regierol: afstemmen tussen verschillende niveaus*

2. Doelstelling

- **Uitwisseling over thema: ervaringen, praktijkvoorbeelden, ...**
- **Identificeren: tips/aandachtspunten/hiaten (wat moet verder uitgewerkt worden ...)**

3. Werkwijze

- Bekijk de **powerpoint** van je thema. Per thema zette ik een aantal (mogelijk) interessante elementen bij elkaar.
 - o In de eerste slides vind je achtergrondinformatie, gerelateerd aan het thema, vervolgens vind je een slide met 'voorbeelden', die verwijzen naar ervaringen van concrete werkingen. Een aantal van deze voorbeelden zijn gestoeld op ervaringen van deelnemers. Meer informatie kan je dus via hen verkrijgen. Voor een aantal andere voorbeelden zette ik citaten bij elkaar of een link naar een filmpje of website.

- De doelstelling van deze powerpoint is: elementen aan te halen voor het gesprek/uitwisseling. Maar uiteraard mag het gesprek een heel andere kant uitgaan ...

- **Opbouw van de discussie**

- Duid een verslaggever aan in je groep. Duid ook een gespreksleider aan.
 - Taak van de verslaggever: in de powerpoint typ jij de belangrijkste bevindingen van je groep. Handig is ook dat de verslaggever de tijd in de gaten houdt.
 - Taak van de gespreksleider: het gesprek in banen leiden
- Analyseer het thema en de uitdagingen die er rond ervaren worden door de deelnemers. Je kan dit doen aan de hand van de tips (zie bijlage) of via een gesprek.
- Het gesprek kan vb. als volgt verlopen:

▪ **Uitwisseling over thema:**

- Analyse van thema, wat is uitdaging: identificatie. Eventueel aan hand van tips (zie bijlage). Elke deelnemer formuleert eerste eigen uitdaging met betrekking tot het thema.
- Ervaringen van deelnemers
 - wat werkt,
 - wat werkt niet: bij dit laatste vooral focus op: wat kan anders/wat kan verbeterd worden/hoe kan het aangepakt worden, dit om te vermijden

▪ **Identificeren: tips/aandachtspunten/hiaten (wat moet verder uitgewerkt worden ...)**

- Concrete tips uit uitwisseling bundelen.
- Aandachtspunten formuleren: voor verschillende beleidsniveaus
- Hiaten: is er iets dat verder uitgewerkt moet worden/uitgeklard/uitgezocht ... (overkoepelend voor ervaringen van verschillende deelnemers)?

- **Verslaggeving**

- Als slot van de uitwisseling in groepen, doet elke groep verslag aan anderen zodat iedereen over elk thema wat informatie krijgt.
 - Zo kunnen deelnemers van andere groepen ook nog info aanvullen/...

1. Herformuleren van een probleem¹

Van probleem naar uitdaging.

- **Stap 1:** Elke deelnemer uit de groep schrijft op een post-it een probleem gerelateerd aan het thema.
 - Een probleem: dit houdt in: een situatie waarover je niet tevreden bent en waarvan je niet onmiddellijk weet hoe je die te verbeteren.
- **Stap 2:** Herformuleer dat probleem in vragen. Gebruik één van volgende zinnen en vul aan:
 - Hoe kunnen we ...?
 - Op welke manieren kunnen we ... ?
 - Zou het niet fantastisch zijn als ...
- **Stap 3:** Bekijk de verschillende vragen van de groep aan de hand van dit schema:

Waarom wil je dit
bereiken/doen/verwezenlijken/aanpakken ...

VRAAG

Wat houdt je tegen om dit te doen?

- Formuleer per vraag (uitdaging) waarom wil je het aanpakken? En wat houdt je tegen?
- Aan de hand van deze analyse kunnen nieuwe ideeën opduiken ...

¹ **Uit:** Creativity today (Igor Byttebier & Ramon Vullings), 2009, New Shoes today, Antwerpen

2. Uitdaging bekijken vanuit verschillende invalshoeken ...

- **Stap 1:** identificeer de situatie die je wil aanpakken.
- **Stap 2:** formuleer het probleem, de uitdaging voor jezelf (als coördinator, als ambtenaar, als projectleider, als)
- **Stap 3:** identificeer andere betrokkenen en lijst deze op. Probeer vanuit de invalshoek van deze verschillende betrokkenen de uitdaging te bekijken en aan te geven wat moeilijkheid/mogelijkheid is voor elk van hen.
- **Stap 4:** Bekijk: zijn er gemeenschappelijke noden/uitdagingen, zijn er tegenstellingen, zijn er onduidelijkheden,

3. Placemat

- Stap 1 Iedere groep krijgt een placemat.
- Stap 2 Bekijk het thema: wat is de uitdaging? Vervolgens schrijft elke deelnemer enkele voorbeelden/ideeën op als antwoord/verbetering voor die uitdaging? Het kunnen ook voorbeelden zijn van eigen praktijken.
- Stap 3 Daarna proberen de groepsleden tot een gemeenschappelijk overzicht te komen. Elke deelnemer beargumenteert de eigen ideeën en luistert naar de anderen.
- Stap 4: De verslaggever schrijft de gemeenschappelijk(e) antwoord(en) in de rechthoek in het midden (of eventueel onmiddellijk op de powerpoint).

